

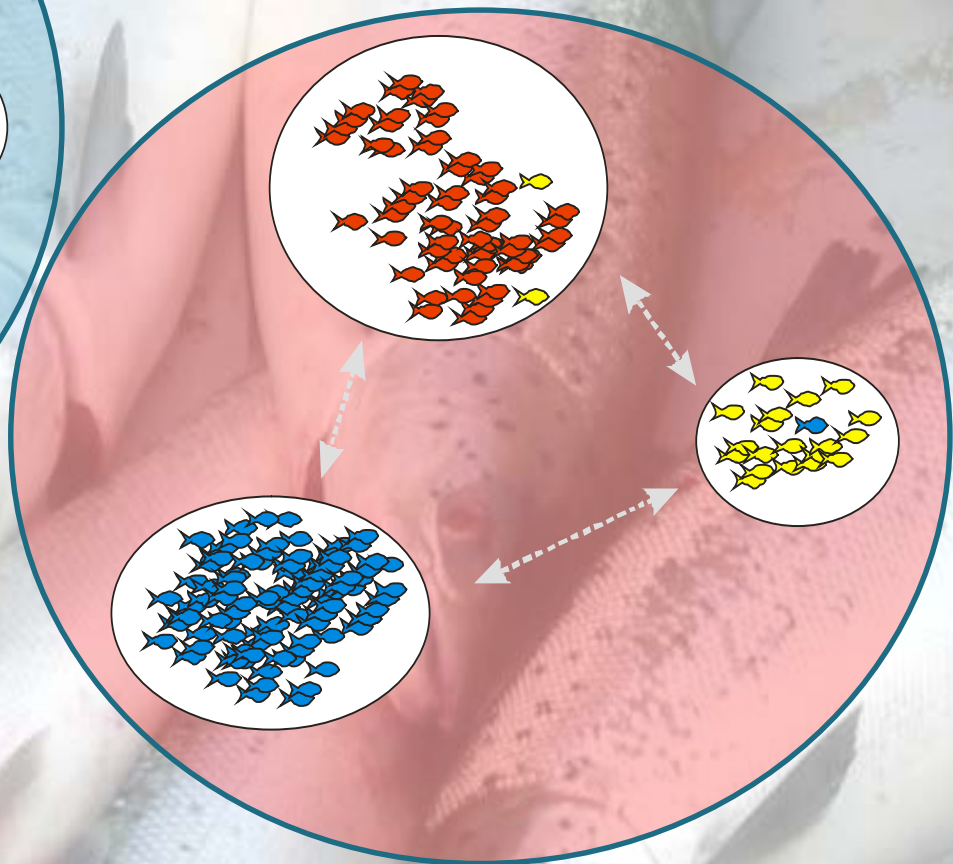
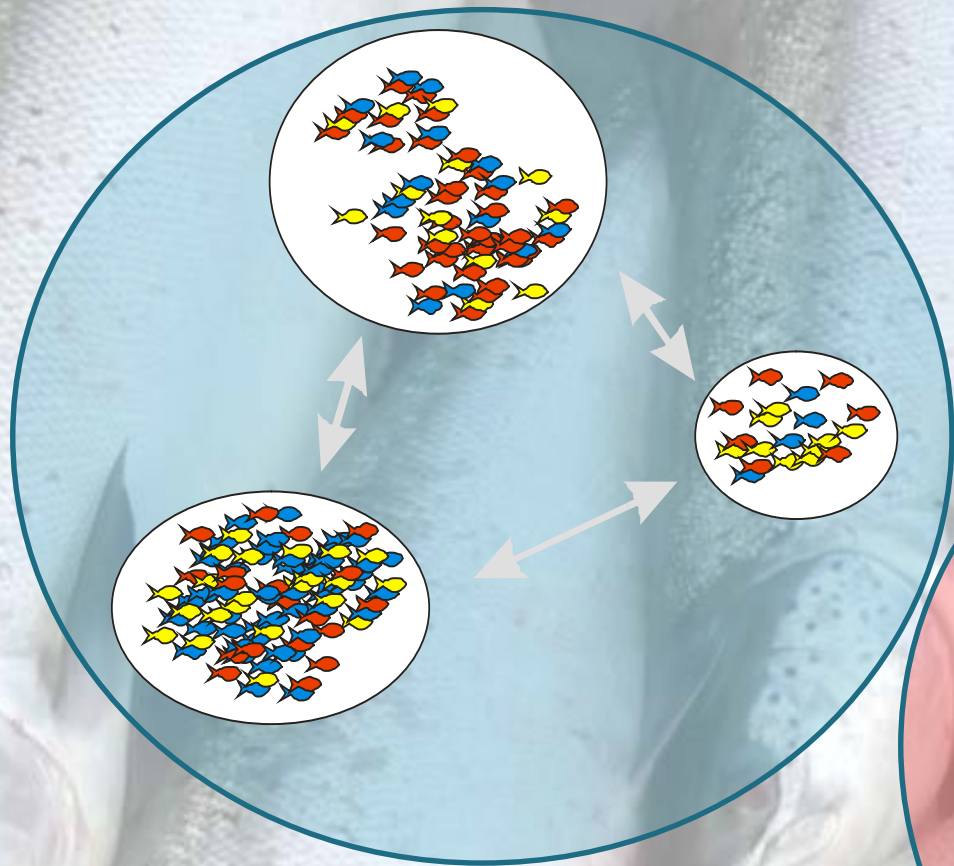
Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

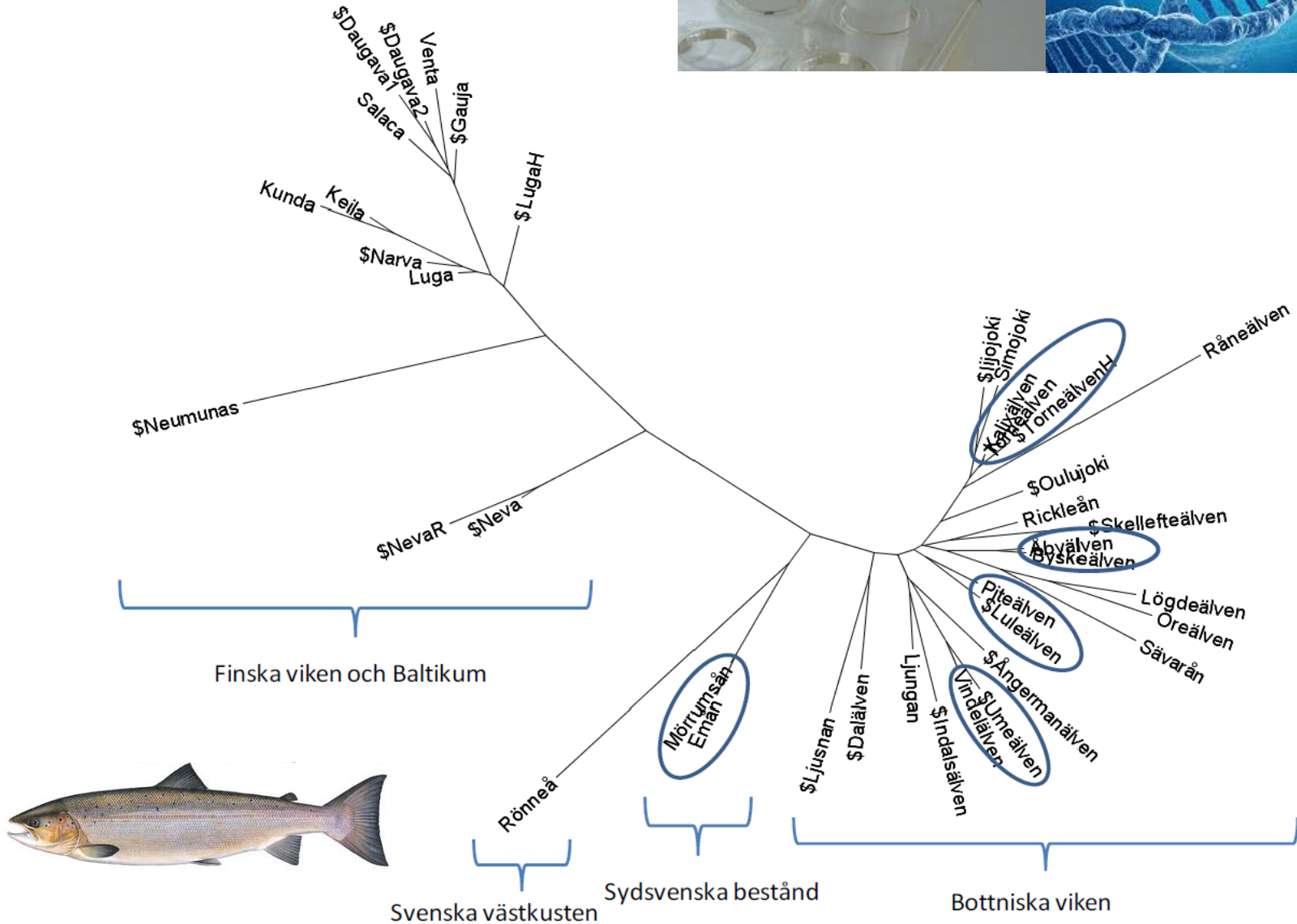
Sötvattenslaboratoriet

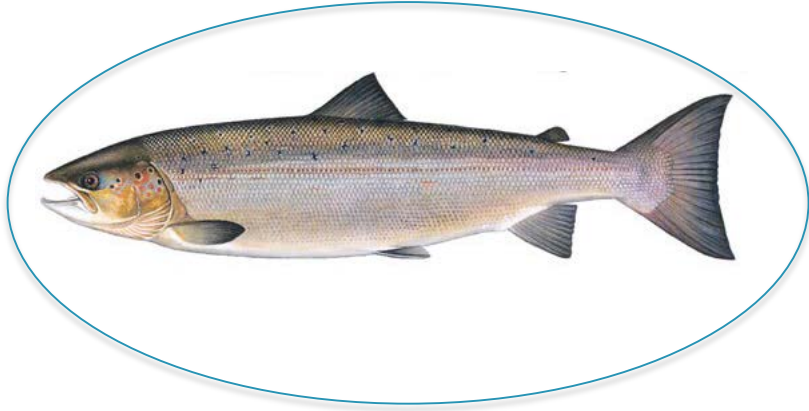
Märkning av odlad lax – är DNA ett alternativ?

Stefan Palm, Sötvattenslaboratoriet, SLU Aqua

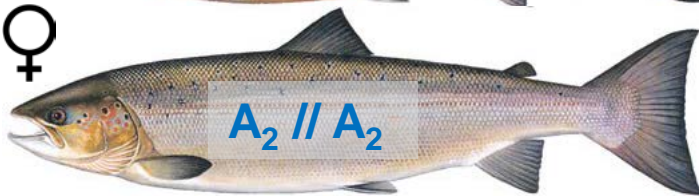
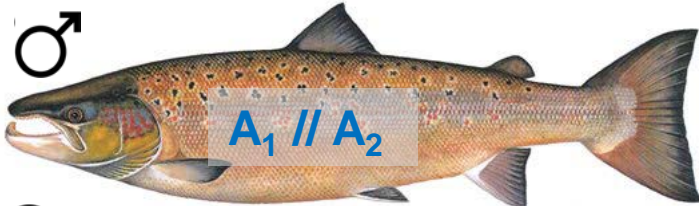
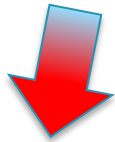
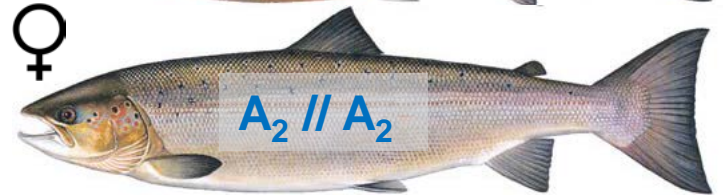
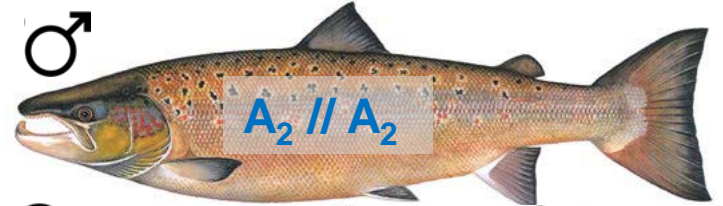
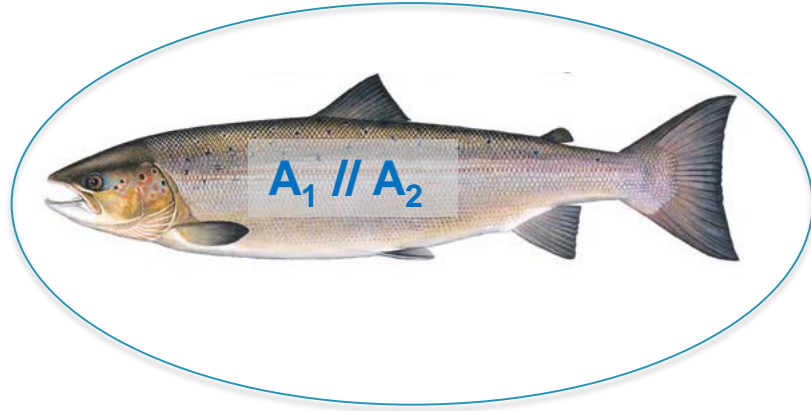
Nationellt smoltkompensationsseminarium 2017-02-23

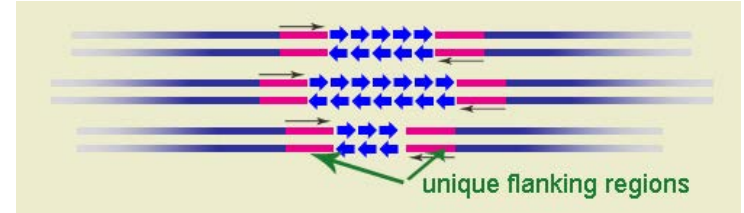
"Alla individer naturligt märkta"
"Ingen påverkan på fisken"
"Kräver ingen frivillig
inrapportering"

DNA-markörer

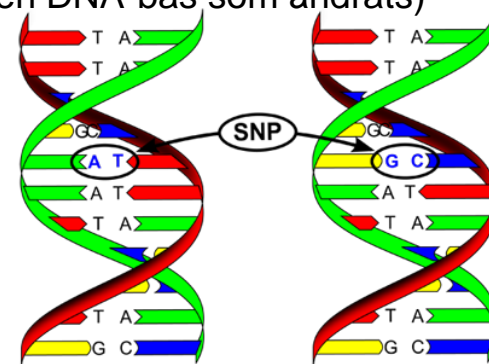
- **"Mikrosatelliter" (msat)**

- Finns i kärn-DNA, "normalt" nedärvda
- Anlagsvarianter utgörs av DNA-fragment med olika längd
- 17-18 markörer rutinmässigt analyserade för östersjö lax
- Många anlagsvarianter (i genomsnitt ca 10 per markör hos östersjö lax)
- SLU Aqua (Sötvattenslaboratoriet, Drottningholm)

- **"SNP" (Single Nucleotide Polymorphisms)**

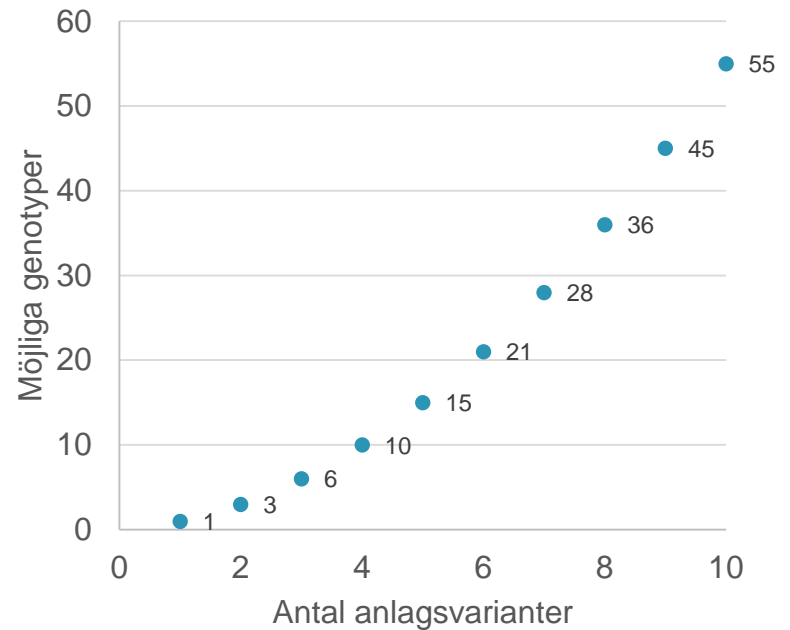
- Finns i kärn-DNA, "normalt" nedärvda
- Anlagsvarianter utgörs av "punktmutationer" (en DNA-bas som ändrats)
- 81 st. markörer framtagna för östersjö lax
- Endast två anlagsvarianter per markör
- SLU VFM (Umeå)

En enda DNA-markör

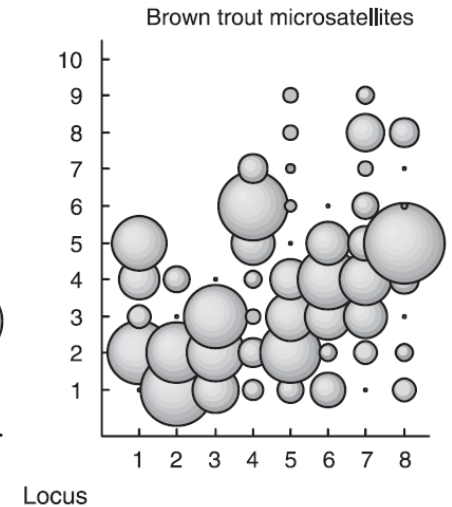
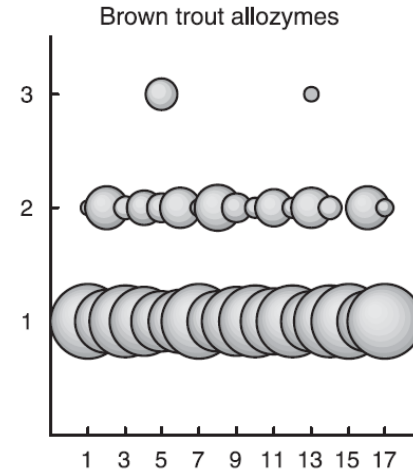
Anlagsvarianter	Möjliga genotyper
1	1
2 (SNP)	3
3	6
4	10
5	15
6	21
7	28
8	36
9	45
10 (msat)	55

msat (10 anlagsvarianter per markör)		SNP (2-anlagsvarianter per markör)	
Antal markörer	Möjliga komb. genotyper	Antal markörer	Möjliga komb. genotyper
1	55	1	3
2	3025	2	9
3	166375	3	27
4	9150625	4	81
5	5.03E+08	5	243
6	2.77E+10	6	729
7	1.52E+12	7	2187
8	8.37E+13	8	6561
9	4.61E+15	9	19683
10	2.53E+17	10	59049
11	1.39E+19	11	177147
12	7.66E+20	12	531441
13	4.21E+22	13	1594323
14	2.32E+24	14	4782969
15	1.27E+26	15	14348907
16	7.01E+27	16	43046721
17	3.86E+29	17	1.29E+08
		...	
		81	4.43E+38

Utmaningar..

- Alla anlagsvarianter är inte lika vanliga
- Antalet anlagsvarianter varierar mellan markörer och stammar (msat)
- Många avelspar...
- Nära släktingar (syskon, halvsyskon, kusiner...)
- Flera årsklasser av avkomma blandas i hav och älv
- Mutationer samt andra "fel"

Simuleringsstudie

preliminära resultat

Avelsfisk och smolt

Stam	Antal avelsfiskar (honor/hanar)	Utsatta smolt (andel av total)
Luleälven (Lu)	400 (200/200)	533 700 (30%)
Skellefteälven (Sk)	90 (45/45)	142 000 (8%)
Umeälven (Um)	110 (55/55)	95 700 (5%)
Ångermanälven (An)	120 (60/60)	229 700 (13%)
Indalsälven (In)	250 (125/125)	343 000 (20%)
Ljusnan (Ls)	200 (100/100)	172 700 (10%)
Dalälven (Da)	200 (100/100)	238 700 (14%)
Summa	1370 (685/685)	1 755 500 (100%)
Medelvärde	196 (98/98)	250 800

Överlappande generationer...

	Antal år i havet (odlad lax enligt fjällanalys)					
	1	2	3	4	5	Summa
S Östersjön	559	775	225	7	0	1566
	36%	49%	14%	0%	0%	100%
Kust och älv	1883	1718	702	24	3	4330
	43%	40%	16%	1%	0%	100%
Antagen andel	40%	45%	15%	0%	0%	

Analys 1 – "Luleälven"

- Datorsimulerade laxgenotyper (17 msat respektive 81 SNP)
- Luleälvens "genetik"
- 200 honor och 200 hanar kramade per år (1 hona x 1 hane)
- Tre efterföljande avelsår = 600 unika avelspar
- Totalt 1000 återvändande avkommor från tre smoltårsklasser (15%; 45%; 40%)
- Föräldraskapsanalys ("matchning av DNA-profiler")
- Analys utan/med "genetiska fel" ("drop-outs"/"other errors": 0.005/0.005)
- Två svarsmöjligheter: "rätt" eller "fel" (en eller båda föräldrarna fel, flera alternativ)

Analys 1 – "Luleälven"

			Not accounting for spawning year or stock		Accounting for spawning year or stock	
Marker	drop-out	"other error"	Prop. correct	Prop. wrong/ambiguous	Prop. correct	Prop. wrong/ambiguous
msat	0.000	0.000	1.000	0.000	1.000	0.000
	0.005	0.005	0.997	0.003	1.000	0.000
snp	0.000	0.000	0.997	0.003	0.997	0.003
	0.005	0.005	0.923	0.077	0.977	0.023

Analys 2 – "S Östersjön"

- Datorsimulerade laxgenotyper (17 msat respektive 81 SNP)
- **Alla sju svenska odlade stammar av östersjöfax (Luleälven -> Dalälven)**
- **Respektive odlingsstams "genetik"**
- Antal honor och hanar som i verkligheten (1 hona x 1 hane)
- Tre efterföljande avelsår = **2 055 unika avelspar (2 055 honor, 2 055 hanar)**
- Totalt 1000 återvändande avkommor från tre smoltårsklasser (15%; 45%; 40%)
- **Stamproportioner satta i relation till mängd utsatt smolt (genomsnitt senare år)**
- Föräldraskapsanalys ("matchning av DNA-profiler")
- Analys utan/med "genetiska fel" ("drop-outs"/"other errors": 0.005/0.005)
- Två svarsmöjligheter: "rätt" eller "fel" (en eller båda föräldrarna fel, flera alternativ)

Analys 2 – "S Östersjön"

			Not accounting for spawning year and stock		Accounting for spawning year and stock	
Marker	drop-out	"other error"	Prop. correct	Prop. wrong/ambiguous	Prop. correct	Prop. wrong/ambiguous
msat	0.000	0.000	1.000	0.000	1.000	0.000
	0.005	0.005	0.998	0.002	0.999	0.001
snp	0.000	0.000	0.994	0.006	0.998	0.002
	0.005	0.005	0.934	0.066	0.996	0.004

Avslutningsvis

DNA tycks vara ett realistiskt märkningsalternativ för östersjö lax

Vad behövs i så fall?

- Vävnadsprov från samtliga avelsfiskar, varje år
- Parningsprotokoll
- Genetisk analys av avelsfisk (msat eller SNP)
- Genetisk databas
- Genetisk analys av avkomma (från hav eller älv)

- Frågeställningarna styr behoven!
- Fisken måste fångas in och provtas
- Genetiska analyser kostar pengar...
- Pilotstudier...

